

Monitoring van insecten

Controleer regelmatig op champignonvliegen en -muggen

voorjaar 2007

Onder champignonkwekers hoor je regelmatig: 'Na de eerste vlucht zat de cel plotseling vol met vliegen. Hoe is dat nou mogelijk?' Een goede controle is belangrijk. Champignonvliegen en -muggen veroorzaken geen directe schade. De indirecte schade is echter aanzienlijk. De motivatie van de oogstmedewerkers daalt, er worden allerlei ziekten en plagen overgebracht.

Na de eerste vlucht

Als u weet dat de levenscyclus van champignonvliegen en -muggen (van ei tot volwassen insect) 16 tot 20 dagen bedraagt, dan is gemakkelijk terug te tellen wanneer de eerste infectie heeft plaatsgevonden. U zult dan vaak uitkomen op de dag van de vulwerkzaamheden. Deze vinden altijd buiten plaats waardoor het onmogelijk is om alle champignonvliegen (*Megaselia halterata*) en -muggen (*Lycoriella auripila*) weg te houden. Zij krijgen op dat moment de kans om eieren te leggen in de aangevoerde compost. In de winter is dat probleem minder groot, omdat de champignonvlieg beneden de 12°C niet vliegt. De champignonmug is wel het hele jaar actief.

Monitoring

De vliegen en muggen zijn moeilijk waar te nemen. U kunt wel een verrassing voorkomen met gele vangplaten. Hang deze vangplaten zowel vóór als achter in de cel aan het plafond, dicht bij de verlichting. Doe dat na het schoonmaken, vóór het vullen van de cel. Laat de lampen in de buurt van de platen branden, zodat de vliegen naar de vangplaten gelokt worden. Hang ook vangplaten in de werkgang en buiten. Op die manier krijgt u een totaalbeeld voor het hele bedrijf. Controleer de vangplaten regelmatig, vooral de eerste dagen na het vullen. Vergelijk de vangst met eerdere teelten en met de andere cellen die de afgelopen weken zijn gevuld. Mocht het aantal stijgen dan kunt u op basis van die gegevens besluiten om een bestrijding uit te voeren. Een ander

voordeel van het monitoringsysteem is dat u gemakkelijk kunt controleren of het echt wel vliegen of muggen zijn.

Schade

De directe schade van vliegen en muggen is niet groot, maar de indirecte schade wel. De motivatie van de oogstmedewerkers zakt zienderogen op het moment dat ze in een besmette cel moeten oogsten. Daarnaast worden allerlei ziekten en plagen, zoals droge mollen, spinnenwebschimmel en zelfs mijten overgebracht. Als er tijdens de eerste vlucht eenmaal een grote plaag is ontstaan, dan is de ziektedruk in en rond de kwekerij gestegen. De kans op een herbesmetting tijdens de vulwerkzaamheden wordt ook weer groter. Voordat u het weet zijn alle teeltcellen in meer of mindere mate besmet.

Bestrijding nodig?

Bij de bestrijding moet u niet alleen afgaan op het aantal vliegen en muggen, maar ook op de omstandigheden waaronder de besmetting heeft plaatsgevonden. In de zomer, bij een langer teeltschema of op een oudere kwekerij zult u eerder een bestrijding uit moeten voeren. Onder deze omstandigheden is de kans op herbesmetting erg groot. Als de besmetting in de winter plaatsvindt, op een nieuwe kwekerij met maar twee vluchten, dan is een bestrijding minder snel nodig.

Kosten

Voor de kosten hoeft u het op hangen van vangplaten niet te laten. Een setje van 10 vangplaten met een oppervlakte van ± 600 cm² kost ongeveer € 20,-. Een setje van 10 vangplaten met een oppervlakte van ± 300 cm² is al verkrijgbaar voor ongeveer € 10,-.

Ervaringen uit de praktijk

Gert van Osch,
kweker bij Maasland
Champignons te Ammerzoden

“Na de teelt maken we de cel natuurlijk goed schoon. Alles wordt klaargezet om de cel weer te vullen. Op dat moment hangen we ook nieuwe gele vangplaten op. Tijdens het vullen houden we al goed in de gaten of er vliegen in of buiten de cel aanwezig zijn. Na de vulwerkzaamheden sluiten we de cel zo snel mogelijk en bekijken de vangplaten. Soms hebben we tijdens de vulwerkzaamheden geen vliegen of muggen gezien, maar vinden we er toch op de gele vangplaten. Als dat het geval is wordt er, afhankelijk van de situatie, een bestrijding uit-

gevoerd. Voordeel hiervan is dat de insecten snel gedood worden en geen kans krijgen om eitjes te leggen. Verder worden de gele platen bij iedere celcontrole gecontroleerd. Ik weet dat dichte

cellen ook van groot belang zijn om vliegen en muggen onder controle te houden. Alles bij elkaar kunnen we de kwekerij goed vrij te houden van insecten.”

Tips

Vangplaten op zolder

Hang ook vangplaten op de zolder, zodat ook hier de vliegendruk gecontroleerd kan worden.

Los gestorte compost

Op het moment dat u de compost voor het vullen buiten los in de buitenlucht hebt liggen, is de kans op besmetting met vliegen en muggen groot. Hang daarom ook tijdens de vulwerkzaamheden buiten vangplaten op. U kunt hiermee controleren of er kans is op besmetting.

Voorkomen is beter dan genezen

Streef altijd naar een optimale hygiëne op uw bedrijf. Het is lastig om weer van een besmetting af te komen.

Kenmerken van champignonvliegen en -muggen

Vliegen	
Larven (maden)	<ul style="list-style-type: none">- Geen zwarte kop;- Lengte 3-5 mm.
Volwassen insect	 <ul style="list-style-type: none">- Lengte 2-3 mm;- Zwarte kleur;- Loopt snel, zigzaggende en hortende beweging;- Stinkt bij dooddrukken ;- Korte antennes (voelsprietten);- Zijn in de natuur actief van mei - november; bij temperaturen beneden ca. 12°C zijn er géén vliegen in de vrije natuur;- Is voor ontwikkeling aangewezen op champignons of mycelium;- Wordt door licht aangetrokken;- Vrouwtjes leggen max. ± 50 eieren.
Muggen	
Larven (maden)	<ul style="list-style-type: none">- Zwarte kop;- Lengte 4-8 mm;- Een muggenlarve eet 100 keer zoveel als de larve van de vlieg.
Volwassen insect	 <ul style="list-style-type: none">- Lengte 3-5 mm;- Lichter gekleurd dan vliegen en groter;- Zijn trager dan vliegen;- Lange antennes in V-vorm;- Is in de natuur het hele jaar door actief behalve in vorstperiodes;- Is voor ontwikkeling aangewezen op organisch afval;- Kan max. ± 100-170 eitjes leggen in compost en dekaarde.

Praktijknetwerk Telen met toekomst werkt aan een breed gedragen duurzame teelt in de plantaardige sectoren. Ruim 400 ondernemers testen en beoordelen duurzame teeltmaatregelen, 'Best Practices,' op de praktische toepasbaarheid en haalbaarheid. Dit gebeurt zoveel mogelijk in samenwerking met diverse partijen die het boerenef cq. de tuin betreden. Deze folder is met grote zorg samengesteld. De samenstellers zijn echter niet aansprakelijk voor eventuele schadelijke gevolgen die kunnen ontstaan bij gebruik van gegevens.

Colofon:

Productie: Telen met toekomst
Tekst: Mark den Ouden, (C point)
Eindredactie: Jac Hendriks (DLV Plant)
Vormgeving & druk: Graphiset, Uden